

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ερ. Φ.: 396

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: Βουλευτή κα. Κωνσταντίνα Αδάμου

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 8216/14.7.2020 Ερώτηση με θέμα:
«Κέντρο Πολιτισμού και Δημιουργίας ΑΚΡΟΠΟΛ»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 8216/14.7.2020 Ερώτησης της Βουλευτού, κας Κωνσταντίνας Αδάμου και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Ο πολιτιστικός και δημιουργικός τομέας (ΠΔΤ) αντιμετωπίζει χρόνια ζητήματα εργασιακής φύσης με υψηλά ποσοστά αδήλωτης εργασίας και σειρά ιδιόμορφων εργασιακών θεμάτων. Επιπλέον, το δυναμικό του ΠΔΤ στην Ελλάδα αντιμετωπίζει σοβαρές ελλείψεις σε δεξιότητες και ικανότητες που θα το βοηθήσουν να καταστεί βιώσιμο και ανταγωνιστικό.

Αν τα παραπάνω δεν αντιμετωπιστούν συστηματικά, και η ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού θα υπονομευθεί και η ελληνική κοινωνία αλλά και οικονομία δεν θα μπορέσει ποτέ να ωφεληθεί από τη δυναμική του κλάδου. Μέχρι σήμερα δεν έχει υπάρξει μια ολοκληρωμένη μέριμνα για την δημιουργική οικονομία στο σύνολό της, ή και επιμέρους, ειδικά στους λεγόμενους δημιουργικούς τομείς, πέρα από τις παραδοσιακές μορφές καλλιτεχνικής δημιουργίας. Αλλά και στις παραδοσιακές μορφές, δεν έχει υπάρξει μια ολοκληρωμένη προσπάθεια προκειμένου ο κλάδος να μετεξελιχθεί, να αναπτυχθεί, να αποτελέσει εξαγωγή και να εκσυγχρονιστεί.

Με το Acropole, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού δημιουργεί έναν νέο φορέα, ο οποίος μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στο ζήτημα της καλλιέργειας δεξιοτήτων, στην πρόσβαση σε χρηματοδότηση και στην ανάπτυξη κοινού και ακροατηρίου. Επιπρόσθετα, εμμέσως θα συμβάλει και στην ενθάρρυνση της λευκής οικονομίας. Ο φορέας θα μεγιστοποιήσει μέσω των δράσεων του το όφελος των επενδυσόμενων στον πολιτισμό πόρων, ενώ παράλληλα θα στηρίξει τον πολιτιστικό και δημιουργικό κλάδο και τους επαγγελματίες του.

Η σύσταση του Acropole, θα ενισχύσει την ανθεκτικότητα του πολιτιστικού και δημιουργικού κλάδου και τη συμβολή του στην ελληνική οικονομία με τρεις τρόπους:

- Ενδυνάμωση των επαγγελματιών του κλάδου με δεξιότητες, ικανότητες, τεχνογνωσία και πληροφόρηση ώστε να λειτουργούν με επιτυχία σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον
- Υποστήριξη, προβολή και ανάδειξη της σύγχρονης ελληνικής δημιουργίας στην Ελλάδα και το εξωτερικό
- Ανάπτυξη του κοινού του πολιτισμού (audience development)

Όπως προαναφέρθηκε, ο πολιτιστικός και δημιουργικός τομέας στην Ελλάδα δεν έχει αντιμετωπιστεί τότε μέχρι σήμερα ως μοχλός ανάπτυξης και ευημερίας. Ο ρόλος της Πολιτείας ως προς την πολιτιστική παραγωγή είχε περιοριστεί σε αυτό του χρηματοδότη δράσεων, ρόλος προφανώς σημαντικός, κυρίως ως προς τη διάχυση του πολιτισμού στο κοινό, αλλά όχι ικανός από μόνος του για να στηρίξει και να αναπτύξει τον κλάδο σε βάθος χρόνου, να θωρακίσει και να ενδυναμώσει τους εργαζόμενους σε αυτόν, πολλώ δε μάλλον να καταστήσει τον κλάδο υπολογίσιμο συνομιλητή και συμβαλλόμενο στο ελληνικό και ευρωπαϊκό.

Τέλος, μέχρι σήμερα δεν έχει υπάρξει ποτέ ολοκληρωμένη μέριμνα για την δημιουργική οικονομία στο σύνολό της, ή και επιμέρους, ειδικά στους λεγόμενους δημιουργικούς τομείς πέρα από τις παραδοσιακές μορφές καλλιτεχνικής δημιουργίας. Αλλά και στις παραδοσιακές μορφές, δεν έχει υπάρξει ποτέ κάποια ολοκληρωμένη προσπάθεια προκειμένου ο κλάδος να μετεξελιχθεί, να αναπτυχθεί, να αποτελέσει εξαγωγή και να εκσυγχρονιστεί. Απαρχαιωμένες εργασιακές σχέσεις, υψηλό ποσοστό παραοικονομίας, μη χαρτογραφημένη δραστηριότητα και κατακερματισμός χαρακτηρίζουν τον κλάδο.

Ο νόμος του Acropolis έχει μεταξύ άλλων τρεις σαφείς καινοτομίες σε σχέση με τους λοιπούς εποπτευόμενους φορείς του ΥΠΠΟΑ: [α] οριζόντια διατομεακή και όχι κάθετη ενίσχυση του σύγχρονου πολιτισμού, [β] χρηματοδοτικό βραχίονα, [γ] ενίσχυση αδύναμων και μικρών δομών των δημιουργών/καλλιτεχνών με στόχο την ανάπτυξη και την εξωστρέφειά τους.

Όπως εναργώς γίνεται αντιληπτό και από την αιτιολογική έκθεση του νόμου μεταξύ των κυρίων στόχων του Acropolis είναι η ενίσχυση των δομών των δημιουργών/καλλιτεχνών, δηλαδή η ενδυνάμωση των δομών τους. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση: *“Είναι κοινός τόπος ότι τα μέλη του κλάδου, όπως δημιουργοί και καλλιτέχνες, εκκινούν τη δραστηριότητά τους μόνοι τους και σε πολλές περιπτώσεις συγκροτούνται σε άτυπα σχήματα, τα οποία κάποιες φορές λαμβάνουν τη μορφή αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών ή κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων, αλλά σε αρκετές περιπτώσεις εξακολουθούν να παραμένουν άτυπα. Τα μέλη των σχηματισμών αυτών συνήθως είναι ελάχιστα και κατά κύριο λόγο είναι αποκλειστικά και μόνο οι ίδιοι οι καλλιτέχνες/δημιουργοί. Η σύνθεση αυτή, ποσοτική και ποιοτική, έχει ως αποτέλεσμα συγκεκριμένες δυσλειτουργίες, καθώς οι εν λόγω δομές οφείλουν να δρουν σε ένα εξαιρετικά απαιτητικό περιβάλλον υποχρεώσεων, ιδίως διοικητικών, φορολογικών, εργατικών και συμβατικών, οι οποίες κείνται πέρα και πάνω από τη φύση του έργου που έχουν να επιτελέσουν ως δημιουργοί. Οι δομές αυτές ωστόσο δεν θα πρέπει να αποστερούνται τη δυνατότητα ανάπτυξης επαρκών λειτουργιών που θα διασφαλίσουν τη βιωσιμότητά τους. Το Acropolis φιλοδοξεί να αναπτύσσει και να διαθέτει εργαλεία για την ενδυνάμωση αυτών των σχηματισμών, αλλά και των μεμονωμένων δημιουργών του πολιτισμού. Ως ενδυνάμωση δομών (capacity building) νοείται, ως εκ τούτου, κάθε διαδικασία, μέσω της οποίας μεμονωμένα άτομα ή ενώσεις προσώπων αποκτούν, βελτιώνουν, διατηρούν δεξιότητες, εργαλεία, τεχνογνωσία και άλλες γνώσεις, απαραίτητες προκειμένου να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους και τους σκοπούς τους, και οι οποίες μπορούν να περιλαμβάνουν δεξιότητες, ιδίως διοικητικές, οργανωτικές, marketing και δικτύωσης. Παραδείγματα τέτοιων δράσεων είναι η διοργάνωση σεμιναρίων και εργαστηρίων και η σύμπραξη με εκπαιδευτικούς, πολιτιστικούς και ερευνητικούς φορείς στην Ελλάδα και το εξωτερικό για την ανάπτυξη σχετικών προγραμμάτων.”*

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, το Acropole έχει ως σκοπό να ενισχύσει ακριβώς τα αδύναμα σχήματα και να τους δώσει αναπτυξιακή ώθηση και όχι να εμπορευματοποιήσει και να χειραγωγήσει την τέχνη, να παρεμποδίσει την ελευθερία της τέχνης και να υποτάξει τους δημιουργούς στους “managers”! Είναι λυπηρό να προτιμά κανείς τον εγκλωβισμό των δημιουργών σε μία κατάσταση που διαιωνίζει τα ζητήματα που ταλανίζουν τον κλάδο τους διαχρονικά, σε μία κατάσταση εξάρτησης από επιδόματα. Η κ. Βουλευτής αναφέρει ότι υπάρχει μια «σκοπούμενη μετατροπή των καλλιτεχνών σε επιχειρηματίες». Προφανώς αγνοεί ότι εκ προοιμίου, οι καλλιτέχνες είναι ήδη είτε αυτοαπασχολούμενοι επαγγελματίες είτε έχουν προχωρήσει σε σύσταση μικρών κερδοσκοπικών ή μη κερδοσκοπικών επιχειρήσεων. Ο στόχος λοιπόν του Acropole είναι να βοηθήσει αυτές τις υφιστάμενες επιχειρήσεις να ορθοποδήσουν και να δημιουργήσουν, χωρίς εξαρτήσεις, δηλαδή το ακριβώς αντίθετο από αυτό που διατείνεται η κ. Βουλευτής.

Στο ίδιο ακριβώς πνεύμα, ο νέος φορέας στοχεύει στην δημιουργία μίας δεξαμενής ανθρώπων -από τον ίδιο των χώρων των καλλιτεχνών- οι οποίοι να είναι σε θέση να διοικήσουν τις δομές τους ακριβώς για να μην εξαρτώνται από τρίτους -μη καλλιτέχνες - μη αντιλαμβανόμενους τις ειδικές συνθήκες του πολιτισμού.

Συγκεκριμένα σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση: “ ... τα μέλη του πολιτιστικού και καλλιτεχνικού τομέα συνήθως χαρακτηρίζονται από αμιγώς καλλιτεχνικές και δημιουργικές ικανότητες, ενώ δεν έχουν αναπτύξει μη καλλιτεχνικές δεξιότητες, οι οποίες όμως σχετίζονται άμεσα με την παραγωγή του καλλιτεχνικού και δημιουργικού αποτελέσματος. Στην περίπτωση αυτή, η έλλειψη δεν συνίσταται απλώς στο γεγονός ότι μία καλλιτεχνική δομή δεν διαθέτει την τεχνογνωσία, ώστε να υποβάλλει ένα αίτημα χρηματοδότησης σε κάποιον χρηματοδοτικό φορέα ή να ανταποκριθεί επαρκώς σε διοικητικές υποχρεώσεις της, όπως συμβαίνει στην ανωτέρω περίπτωση περί *capacity building*. Αντίθετα, συνίσταται στο ότι η δομή δεν διαθέτει πρόσωπα με δεξιότητες διοίκησης και διαχείρισής της, εκπροσώπησης της, προώθησής της στο ευρύτερο κοινό, όπως πρόσωπα με δεξιότητες επικοινωνίας και διαπραγμάτευσης. Εν ολίγοις ελλείπουν από τις δομές αυτές τα πρόσωπα εκείνα, τα οποία, αναδυόμενα μέσα από μία αμιγώς καλλιτεχνική δεξαμενή και συνδεδεμένα αδιατάρακτα, λειτουργικά και οργανικά, με τη δεξαμενή αυτή, θα μπορέσουν ταυτόχρονα να προβούν σε ενέργειες απαραίτητες για την ανάπτυξη και βιωσιμότητα αυτών των δομών, όπως τη μέσω ειδικών δεξιοτήτων διοίκηση και τη διασύνδεση με το ευρύτερο καλλιτεχνικό γίγνεσθαι. Πρακτικά, το ζητούμενο είναι ένας καλλιτέχνης-δημιουργός να εφοδιασθεί με δεξιότητες που θα του επιτρέψουν, πέρα από το να δημιουργεί για τη δομή, να τη διοικεί, να την εκπροσωπεί και να διαπραγματεύεται συμφωνίες καλλιτεχνικής φύσης με άλλους φορείς. Μέσω αυτών των διαδικασιών επιδιώκεται να δημιουργηθεί μία δεξαμενή καλλιτεχνών, οι οποίοι, ορμώμενοι από την καλλιτεχνική τους παιδεία και απασχόληση, θα είναι παράλληλα εφοδιασμένοι με προσόντα που θα μπορέσουν να τους αναδείξουν σε ικανούς «διοικητές» (*leaders-managers*) μίας καλλιτεχνικής-δημιουργικής ομάδας. Και τούτο, διότι παρατηρείται συχνά το φαινόμενο στους καλλιτεχνικούς οργανισμούς να είναι δυσχερής η εξεύρεση ενός προσώπου το οποίο να συγκεντρώνει ταυτόχρονα καλλιτεχνική αξία και διοικητικά προσόντα.”

Η στόχευση του Acropole να δημιουργήσει μέσα από τα σπλάχνα των καλλιτεχνών μία δεξαμενή ανθρώπων με δεξιότητες τέτοιες που να επιτρέπουν στις καλλιτεχνικές δομές να διοικούνται όχι από τρίτους μη συνδεδεμένους με τον καλλιτεχνικό χώρο, αλλά από τους ίδιους, δημιούργησε και πάλι πεδίο ιδεοληπτικών προσεγγίσεων. Έτσι η υγιής αυτή στόχευση του Acropole, προφανώς όχι ελληνικής εμπνεύσεως, αλλά διεθνής καλή πρακτική του παγκόσμιου καλλιτεχνικού γίγνεσθαι, ερμηνεύθηκε και αυτή για λόγους ιδεοληπτικούς ως εμπορευματοποίηση της τέχνης και υποταγή “στις υποδείξεις των managers”.

Κατόπιν των ανωτέρω, διευκρινίζονται τα εξής:

1. Καμία εμπορευματοποίηση της τέχνης δεν επιδιώκεται μέσω του Acropole. Όσοι επιθυμούν να βρίσκονται οι καλλιτέχνες πάντα στην θέση του υποχειρίου και του εξαρτώμενου από επιδόματα, όσοι υπολαμβάνουν τους καλλιτέχνες ως επαίτες επιδομάτων, θα πρέπει να εξοικειωθούν με την ιδέα ότι ο σύγχρονος πολιτισμός έχει αναπτυξιακό πρόσημο και θα πρέπει με την φροντίδα του κράτους, να χορηγηθούν στους ανθρώπους του εκείνα τα εφόδια που θα ενισχύσουν την εξωστρέφειά τους και το όφελος προς τους ίδιους και την χώρα. Επιπλέον, θέλουμε να πιστεύουμε ότι ακόμα και αυτοί συμφωνούν ότι η καλλιτεχνική εργασία θα πρέπει να αμείβεται, εκτός αν και την αμοιβή των καλλιτεχνών την εκλαμβάνουν και αυτήν ως εμπορευματοποίηση της τέχνης!
2. Καμία ελευθερία της έκφρασης και καμία ανεξαρτησία των καλλιτεχνών δεν θίγεται. Πως θα μπορούσε άλλωστε; Η χρηματοδότηση θα λαμβάνει χώρα μέσω εγκεκριμένων προγραμμάτων χρηματοδοτήσεων, όπως συμβαίνει σε όλους τους σοβαρούς ανάλογους οργανισμούς σε όλον τον κόσμο. Η ανάγνωση της αιτιολογικής έκθεσης αλλά και του νόμου με σαφήνεια οδηγεί τον αναγνώστη στο συμπέρασμα ότι τα χρηματοδοτικά προγράμματα ουδεμία σχέση έχουν με την έτερη στόχευση του φορέα. Όσοι ατυχώς τα συνδέουν, θα πρέπει είτε να ξαναδιαβάσουν τον νόμο, είτε να αποστασιοποιηθούν από ιδεοληπτικές προσεγγίσεις.
3. Το ΕΕΤΕ θα χρηματοδοτηθεί με €100.000 για να προβεί σε αγορές έργων τέχνης για λογαριασμό του ΥΠΠΟΑ.
4. Το ΑΚΡΟΠΟΛ ΑΚΡΟΣ είναι *per se* ένας καινοτόμος οργανισμός. Σας παραπέμπουμε εκ νέου στην αιτιολογική έκθεση.
5. Το ΑΚΡΟΠΟΛ ΑΚΡΟΣ στοχεύει να εξυπηρετεί στο σύνολό της την καλλιτεχνική κοινότητα, άτομα με ειδικές ανάγκες ή μη. Η εξυπηρέτηση δεν συνίσταται στην παραχώρηση χώρων για δράσεις όπως πρόβες: Σε αυτό συμφωνούμε με την κ. Βουλευτή ότι ο χώρος δεν ενδείκνυται εξ ου και δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί κατά αυτή την έννοια. Όμως, θα λειτουργούν τόσο στον φυσικό όσο και στον ψηφιακό του χώρο υποστηρικτικές προς όλους τους καλλιτέχνες και δημιουργούς, με ή χωρίς αναπηρία, υπηρεσίες: Κόμβος πληροφόρησης, helpdesk, χρηματοδοτικά εργαλεία, residencies κ.ο.κ. Ειδικά δε για το θέμα της πρόσβασης ΑμεΑ (καλλιτεχνών αλλά και γενικού κοινού) στο κτίριο του Acropole, θα θέλαμε να υπογραμμίσουμε ότι ήδη έχουν δημιουργηθεί οι κατάλληλες υποδομές πρόσβασης (ράμπες, ανελκυστήρες επαρκούς μεγέθους, τουαλέτες κ.λπ.) για την πρόσβαση ατόμων με αμαξίδιο, ενώ έχει προβλεφθεί να λειτουργήσουν και επιπλέον συστήματα για ΑμεΑ όπως συστήματα υποβοήθησης ακοής στους σεμιναριακούς χώρους, πρωτόκολλα πρόσβασης ΑμεΑ στον διαδικτυακό του κόμβο κ.ο.κ.

Η Υπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Ακριβές Αντίγραφο

Αυτοτελές Τμήμα Νομοθετικού Έργου και Κοινοβουλευτικού Ελέγχου

ΛΑΔΟΓΙΑΝΝΗ ΔΗΜΗΤΡΗ-ΕΛΕΝΗ